

A Szegedért Alapítvány 2006. évi díjazottjai

Tizenhetedik alkalommal döntött a Szegedért Alapítvány elnöksége és három kuratóriuma arról, a város szellemiségének alakításában, tudományos, kulturális, művészeti és társadalmi életének gazdagításában, értékei megóvásában elért eredményeiért kiknek adományoz díjat. Az alapítvány elnöksége idén dr. Bogáts Gábor szívsebésznek ítélte a fődíjat. A Szegedért Alapítvány művészeti kuratóriuma Darvasi László írórt tartja érdemesnek elismerésre. A társadalmi és állampolgári kuratórium díját dr. Gösi Gábor állatorvosnak adja. A tudományos kuratórium kitüntettette H. Tóth Imre nyelvész, a szlavisztika professzora. A fődíjat és a kuratóriumi díjakat hagyományosan a szegedi nagy árvíz évfordulójához közeli időpontban nyújtják át – idén március 11-én – a Szegedi Nemzeti Színházban. Az esemény jelentőségét növeli, hogy e napon avatják föl a Szegedért Alapítvány fődíját jelentő Szeged múzsája, az estélyi ruhás hölgy köztéri szoborváltozatát, Lapis András alkotását.

A FŐDÍJAS: DR. BOGÁTS GÁBOR

Sebész, aki teljes szívvel a szívért dolgozik

Az első nem budapesti hazai szívátültetést a Szegedi Tudományegyetem kardiológiai központjának vezetője, a 46 éves dr. Bogáts Gábor hajtotta végre. A nem mindennapi cselekedethez bátorság, tudás és tapasztalat, no meg az elődei és jelenlegi munkatársai jelentette hátszín felkészültsége és odaadása kellett. E sikert az egyik legpatinásabb civil szervezet, a Szegedért Alapítvány fődíjjal ismeri el. Ebből az alkalomból beszélgettünk dr. Bogáts Gáborral.

Piros betűs ünnepnapként íródik a város és a Szegedi Tudományegyetem történetébe 2005. május 25., az első nem Budapesten végzett, hazai sikeres szívátültetés napja. Éveken át dédelgette a szegedi szívtranszplantáció gondolatát dr. Bogáts Gábor professzora és tanítómestere, dr. Kovács Gábor. A klinikán igyekezett is megteremteni az ehhez szükséges feltételeket is. Bogáts doktor pedig éveken át készült egy ilyen szakmai megmérettetésre. Tanult abban a párizsi Pitié-Salpêtrière kórházban, ahol az első európai szívátültetést végezték. Aztán különböző intézményekben két és fél éven át

gyakorolta is a transzplantációt. Ugyanakkor 1992-ben, az első magyarországi szívátültetést követően Szegeden lettek az itteni transzplantáció lehetőségéről. Bár világszerte több száz kórházban végeznek szívátültetést, Magyarországon csak egyetlen budapesti intézménynek van joga a tervezett transzplantációra. Szegeden csak azért igazolódhatott, hogy képesek e bonyolult műtetre, mert rendkívüli helyzet teremtdött: a szállíthatatlan szegedi beteg állapota egyre romlott, ami hirtelen beavatkozást kívánt. Hazánkban az uniós országok átlagánál, évi 46-nál jóval kevesebb, mind-

Az esztergától a műtőasztalig

Régi szegedi a Bogáts család. Dr. Bogáts Gábor szívsebész ükapja a szegedi nagy árvíz idején vesztette életét. Nagypapja pedig e városban végezte a felsőipari iskolát, majd – esztergagépekkal foglalkozva – Nisben a vasút mechanikai üzemének vezetőjeként dolgozott. A család a második világháborút követően visszatért Szegedre. Dr. Bogáts Gábor itt végezte iskoláit, az orvostudományi egyetemen diplomázott, majd – orvos szülei nyomdokaiba lépve – műtőasztalhoz került gyógyítani.

A dr. Bogáts Gábor vezette klinikai osztály csúcsra járatott

FOTÓ: SCHMIDT ANDREA

össze 9-10 szívátültetést végeznek. A jelen körülmények között Szegeden ideiglenes műszív beültetésére készülhetnek. Negyvenévesen vette át dr. Bogáts Gábor az osztály vezetését. A főorvos számokkal és arányokkal úgy jellemzi az itteni teljesítményt, hogy az egyszerre harminc beteg ellátására berendezett osztályu-

kon hat intenzívággal, négy-hat ágyas kórtermekkel rendelkeznek, miközben a Dél-Alföld három megyéjében élő szívbeteg gyógyítása, évi 1200 műtét lenne a feladatuk. A zsúfoltság ellenére egyetlen kórtermet ki tudnak üríteni, és a transzplantáción átesett beteg számára képesek steril körülményeket teremteni. A „kétszer fél folyo-

sóra” való beszorítottságuk miatt az osztály évek óta csúcsra járatott. Az ország legkisebb területű, személyzetű, ágy- és műtőszámú osztálya a negyedik a beavatkozások száma alapján: 1999-ben, mikor átvette a vezetést, 444, tavaly 905 műtétet végeztek el. Az ország hét kardiológiai központja közül egyetlenként gyermek- és fel-

nőtt szívsebészetet egyaránt végez az itteni csapat. Am az évek óta megoldatlan kubaturagond gátat szab a fejlődésnek. Reménykednek a város és az egyetem közös terve, az uniós pályázati támogatással valóra váló biopoliszban. De szívsebészeti központtá fejlesztésükhöz országos politikai akarat szükséges.

Ú. I.

TÁRSADALMI-ÁLLAMPOLGÁRI KURATÓRIUM: GÖSI GÁBOR

A vadaspark a mindene

A szegedi állatkert létrehozásától kezdve az intézmény fejlesztésén dolgozik Gösi Gábor. A Szegedi Vadaspark fajtamegmentő, gyógyító és oktató-nevelő munkáját szakmai körökben nagyra becsülik. Gösi Gábor eddigi tevékenységét 2006-ban a Szegedért Alapítvány társadalmi-állampolgári kuratóriumi díjával ismerték el.

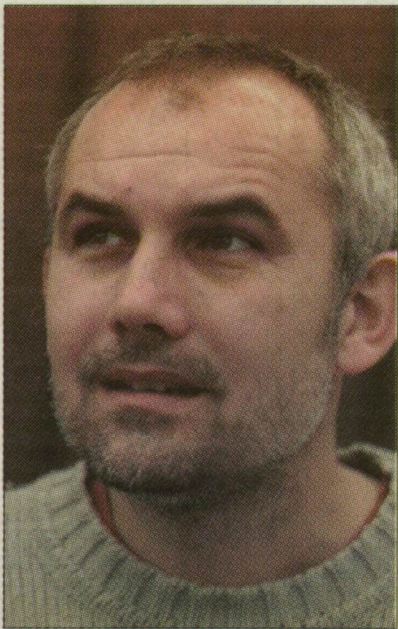

Gösi Gábor Pécssett született 1955-ben, családja 1962-ben költözött Szegedre. A Radnóti Miklós Gimnáziumban érettségizett. Állatorvosi diplomájának megszerzése után szakállatorvosi államvizsgát tett. A hódmezővásárhelyi állatkórházban dolgozott, majd hazakerült Szegedre, ahol a Csongrád Megyei Állat-egészségügyi és Élelmiszer-ellenőrző Állomás Központi Laboratóriumának főállatorvosa lett. A szegedi állatkert létrehozásának kezdetén, 1986-ban mellékfoglalkozásként látta el a szerveztileg a vidámparkhoz tartozó intézmény állatorvosi feladatait. A vadaspark

1989-es önállóvá válása után egy évvel már az állatkert főállású állatorvosa. Az ország legfiatalabb és legnagyobb területű állatkertjének 1998 óta igazgatója. A Szegedi Vadasparkot – egyedülként a hasonló hazai intézmények közül – Pro Natura-díjjal tüntették ki. Az állatkert részt vesz a kihalással veszélyeztetett fajok megőrzésében. A fajmegmentő és a természetvédelmi tevékenység mellett oktató-nevelő munkát is végeznek. A vadasparkban zooiskola is működik. A 45 hektáros állatkert folyamatos fejlesztésének fontos alapelve a természet megőrzése. Az Európából, Ázsiából, Afrikából és Amerikából való állatok környezetét úgy alakítják ki, hogy a bemutatóhelyek jellegükben megfeleljenek az állatok származási helyét jellemző világnak. A vadasparkot, az itt végzett szakmai munka elismeréseként, fölvette európai és világszövetség is.

NY. P.

Darvasi László tündéri realizmusa

a József Attila-, a Brücke Berlin-, vagy legutóbb a Füst Milán- és a Mészöly Miklós-díj. A kulturális minisztertől tavaly a magyar közársasági érdemrend lovagkeresztjét is átvette. Drámáit sikerrel játszották Debrecenben, Kaposváron, Pécsen, Szegeden és Párizsban is. Az elmúlt években novelláival és nagyregényével, A könnymutatványosok legendájával komoly népszerűséget szerzett külföldön is. Berlini, bécsi, párizsi, moszkvai bemutatkozásairól, költeinek elismerő fogadtatásáról sokszor hírt adtunk. Egyéni stílusú írásművészetét, tündéri realizmusát, szókimondását, ironiáját és öniróniáját olvasók sokasága szereti. Azok közé a kortárs hazai írók közé tartozik, akik visszaadták a magyar prózában a történet rangját. Trapiti-könyveivel új színt hozott az ifjúsági irodalomba, miközben a gyerekközönség szívét meghódította. Tudni lehet, hogy most egy új nagyregényen dolgozik, ami a szabadságharc és a szegedi nagy árvíz között játszódik. A Virágzabálók történelmi regény lesz, de nem hagyományos értelemben: azt a különös világot építi tovább, amellyel előző regényében is találkozhattak az olvasók. Fociról szóló írásai német nyelven az idei világbajnokságra időzítve jelennek meg A labdarúgás világtörténete címmel.

H. ZS.

AZ ELISMERÉS H. TÓTH IMRÉÉ

Cirill és Metód kutatója

Az ósláv (óbolgár) nyelv, az orosz történelmi nyelvten, a nyelvtudományok története és a magyar-bolgár kapcsolatok kutatása terén végzett több évtizedes munkája elismeréseként, H. Tóth Imre, a Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kara sláv intézetének emeritus professzora kapta a Szegedért Alapítvány tudományos kuratóriuma idei díját.

H. Tóth Imre, a Szegedi Tudományegyetem szlavisztika-professzora Karcagon született 1932. május 21-én. A Szegedi Egyetemen szerzett orosz szakos középiskolai tanári oklevelet. Egyetemi hallgató korától az ósláv nyelvvel, illetve az ósláv emlékek leírásával foglalkozott. A szegedi egyetemnek 1961-től oktatója, 1986-tól egyetemi tanár. Bölcsészdoktor (vizsgáztatói Kniezsa István, Balczyk Emil és Hadrovics László voltak), a nyelvtudományok kandidátusa és doktora. Az egyetem orosz nyelvi és irodalmi, majd sláv filológiai tanszékének munká-

társa, 1994 és 1996 között tanszékvezető. Huszonhárom esztendőn át a Szegedi Akadémiai Bizottság Nyelv- és Irodalmi Szakbizottsága elnöke. A Bolgár Filológusok Társasága tiszteletbeli tagja. Munkásságáért megkapta a bolgár Cirill és Metód rend első fokozatát. A Bolgár Tudományos Akadémia rendes tagja, a szófiai Ohridi Szent Kelemen Egyetem és a Sumeni Preszlávi Konstantin Egyetem tiszteletbeli doktora. Tanulmányútjain többek között a krakkói és szófiai egyetemen, valamint az Orosz Tudományos Akadémia nyelvtudományi intézetében végzett kutatómunkát. Kutatási területei között szerepel az ósláv (óbolgár nyelv), valamint ennek 12–14. századi orosz változata. Behatóan vizsgálja az orosz történelmi nyelvtant, Szent Cirill és Metód életét és működését, a magyar-bolgár kapcsolatok alakulását, az összehasonlító sláv nyelvtant és a sláv nyelveket. Egyetemes nyelvtudomány-történelmi munkája egyedülálló a szakterületen.